Acésta fóia ese cate 3 cóle pe luna si costa 2 fiorini v. a. pentru membrii asociatiunei, éra pentru nemembrii 3 fr. Pentru strainatate 1 galbenu cu porto postei.

TRANSILVANI'A.

Fói'a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Abonamentulu se face numai pe cate 1 anu intregu. Se abonédia la Comitetulu asociatiunei in Sibiiu, séu prin posta séu prin domnii colectori.

Nr. 14. Brasiovu 15. Iuliu 1876. **Anulu IX.**

Sumariu: Academi'a scientifica magiara dein Ungari'a. — Articlii militari. (Continuare.) — Documente historice din 1848 et 1849 (Urmare). — Procesu verbale. — Publicarea baniloru incursi. — Despre burse, séu asia numite stipendie. — Bibliografia.

Academi'a scientifica magiara dein Ungari'a.

Noi amu mai avutu ocasiuni si cause de ajunsu, cá se ne ocupamu de organisatiunea si de lucrarile societatiei scientifice magiare, ce s'a fundatu pe la 1830. Credemu cà si asta-data facemu unu servitiu literatiloru nostrii carii nu cunoscu limb'a magiara, déca vomu scóte la loculu acesta unele momente dein lucrarile siedintiei publice annuale a numitei academii scientifice, care fu deschisa de catra presiedentele seu com. Melchioru Lonyai in 11. Iuniu a. c. cu mare solemnitate, in presenti'a unui publicu alesu, in care vedeai unu numeru frumosu de juni si femei.

Discursulu presiedentelui c. Lonyai, cunoscutu si de altu-mentrea cá bunu oratoru, fusese elaboratu cu multa grija, si anume cu scopulu invederatu de a combate iudolenti'a, nepasarea de limb'a si literatur'a nationale, cumu si pessimismulu care se intende totu mai departe in diversele classe ale poporului magiaru, ilu recomendamu si noi mai virtosu romaniloru pessimisti si celoru indifferenti, indolenti, nepasatori, apoi si onorabilelui ministeriu din Bucuresci, fia acela de ori ce colóre ar' fi, mai alesu cà dn. Lonyai inca fusese cativa ani ministru si inca deintre cei mai renumiti; prin urmare vorbindu elu astadi cá omu eruditu, cá presiedentele academiei, dara nepotendu desbraca pe omulu politicei, pe barbatulu de statu, in acésta calitate scie fórte bine, de ce mustra pe natiunea sa pentru indolentia catra limba, literatura, scientia, istoria, arte. In adeveru cà nu este usioru a decide care vorbesce aci, Lonyai omulu scientieloru, séu Lonyai barbatulu de statu. Discursulu seu este multu mai lungu, decatu se'lu potemu reproduce intregu in micutiele columne ale acestei foi fórte modeste; ne vomu adopera se'i scotemu numai succulu si essenti'a.

Oratorulu presiedente incepe cu memori'a membriloru repausati in decursulu anului academicu, carii au fostu siese, toti barbati eminenti, intre aceia Franciscu Deacu (de origine macedo-romanu); Franc. Toldi alias Schweder (de origine swabu din Bud'a), care fu pentru magiari ce fusese Ioanu Eliadu cá regeneratoru alu limbei pentru Romani'a; br. Sigismundu Kemény, din cunoscut'a familia transilvana pe care presiedentele ilu incarca de laude bine meritate cá pe unu mare patriotu, scriitoriu fecundu, publicistu renumitu, carele cu totu curagiulu pareriloru sale nici-odata n'au alunecatu la personalitati; afla inse cà de si Kemény inbarbatá neincetatu pe natiunea magiara, totusi elu pentru sine, in fundulu sufletului seu era unulu din cei mai mari pessimisti, carele vedea venitoriulu natiunei fórte intunecatu, si acésta nu din causa, cà dóra elu in anii junetiei sale si-ar fi facutu illusiuni, ci pentru-cà se indoiá multu despre facultatile si poterile spirituali ale poporului magiaru de a poté ajunge vre-odata acolo unde se afla popórale cele civilisate si de a se tiené vre-odata la acea inaltime. Kemény dicea: „pe terrenulu negatiunei suntemu tari; in libertate nu suntemu activi, nu intielepti si prevedietori, si anume de literatur'a propria nu ne interessamu, nu o scimu pretiui*). Dela Kemény oratorulu trece la repaus. c. Dominicu Teleki senioru, totu ardelénu si totu de origine din romani, despre care dice, cà numele lui cá si alu comitelui Ios. Teleki este scrisu cu litere de auru in istori'a academiei, cà-ci acesti doi barbati au sacrificatu fórte multu pentru infiintiarea si prosperarea ei cu pung'a si cu mintea**). Urmédia rep. c. Ioanu Waldstein, germanu de nationalitate, inse mare patriotu, care lucrase multu alaturea cu c. Stefanu Széchenyi etc.

Dandu c. Lonyai onórea cuvenita aceloru membrii de curendu repausati afla, cà pre catu au lucratu aceia alaturea cu alti cotimpurani ai loru cá Széchenyi, Oetves, Kölcsey, Vörösmarti, Berzsenyi, Bajza, Kisfaludi, apoi Arany, Petöfi (de origine serbu si romanu, fiiulu lui Peteu), atatu pe terrenulu literaturei, catu si pe alu politicei, aceea se póte considera nu cá epoc'a decadentiei, ci mai virtosu a inaltiarei si a des-

*) Pessimisti cá Kemény avemu si noi cativa. Bietulu Kemény dupa ce lucrase neincetatu vreo treidieci de ani, mai pe urma torturatu de ideile sale fixe, de pessimismulu seu, isi perdù mintile cu totulu si cadiù in nesimtire totala de totu ce se intemplá impregiurulu seu. Red. Tr.

**) Com. Ios. Teleki, fostu gubernatoru alu Transilvaniei, auctorulu istoriei Corviniloru, intre altele donase tóta bibliothec'a sa cea scumpa academiei unguresci. Red. Tr.

voltarei de poterile junetiei vigoróse; adaoge inse cu multa dorere, cà comparandu elu acea epoca trecuta cu cea presenta, are totu dreptulu se intrebe, nu cumu-va natiunea magiara a intratu in epoc'a decadentiei*).

Inbetranimu óre, séu cà natiunea se afla in un'a din acelea epoce de apathia, in care au mai cadiutu si alte popóra, candu adeca sementi'a, fia ea ori-catu de buna, cade pe pétra stérpa, candu in midiuloculu lupteloru oppuse schintei'a datatória de viétia se stinge? Astadi natiunea (magiara) are mai multi barbati eminenti si laboriosi decatu in trecutu, dara devotamentulu si tóta activitatea loru nu mai producu aceleasi effecte si nu strabatu in natiune cá mai inainte.

De aci incolo presiedentele academiei, uitandu óresi-cumu pe ce scaunu siede, se abate pe terrenulu politicei, vorbesce despre marea resistentia passiva oppusa de catra magiari absolutismului austriacu, de calculele loru politice insocite de prudenti'a, precautiunea, perseveranti'a intieleptului Deacu, care tóte avura resultatele cele mai stralucite, cà-ci absolutismulu austriacu fu departatu, independenti'a recastigata, poterile nationali concentrate tocma la tempu, la ocasiunea cea mai buna, in catu acuma natiunea potea lucra in deplina libertate pentru desvoltarea si venitoriulu seu; ea inse, in locu de a merge inainte totu cu prudentia, o luà la fuga, alergandu fara planu si fòra scopu, facundu'si illusiuni desierte despre poterile proprii, in care acum se vede insielata, dein care causa dn. presiedente se teme, cà pentru natiunea sa nu va mai veni epoc'a fericita precumu a fostu cea dela 1867 incóce.

Dupa acestea mustrari politice c. Lonyay infrunta de nou pe poporulu magiaru pentru indifferenti'a sa catra operele barbatiloru renumiti ai natiunei, si aduce unu exemplu in adeveru batetoriu la ochi. Heredii comitelui Stef. Széchenyi facura de vendiare tóte operele elaborate de acesta in cursu de ani treidieci, cu unu pretiu numai de 20 mii fiorini, si inbiiara cu ele pe natiune chiaru prin c. Lonyay, cá se le cumpere dein una collecta nationale. Dupa nenumerate publicatiuni si provocari inpartite de exc. sa in tóta tiér'a, ce credeti DV. cà s'au adunatu? Abia sum'a diumetate! Si pe cine credeti cà stà in fruntea acelei collecte? Unu macedo-valachu anume br. Simionu Sina, si inca cu a trei'a parte numerata in dio'a in care fu provocatu, éra la alu doilea locu casin'a nationale magiara dein BPestea cu a cincea parte, in memori'a fundatorului seu. Incolo indolentia generale, care supara fórte pe illustrulu comite, de aceea o si condamna in termini destulu de apasati, in catu ti s'ar parea cà 'iar fi inprumutatu dela cei mai desperati pessimisti hypochondriaci ai romaniloru.

*) Lucru singulariu, unu comite Lonyay se enuntie una sententia fatale cá acésta, in acelasiu timpu, in care unii romani scurtu vedietori ii tienu la culmea poterei. Red.

Dupa presiedente veni la tribuna secretariulu generale Ioanu Arany cu raportu lungu si destulu de secu pentru publiculu celu mare si superficiale, dara cu atatu mai interessante pentru barbatii scientieloru. Dein acelu raportu aflamu intre altele cà:

In academi'a magiara s'au tienutu preste anu 29 siedintie de sectiuni si 17 siedintie comune. Commisiunea sa filologica a terminatu abia (dupa atati ani de studiu intensu si de dispute fora numeru) operatulu seu coprindietoriu de regulele orthographice ale limbei magiare, inse si astadata numai asia, cà membrii commissiunei s'au desbinatu asupra unoru cestiuni de principiu in maioritate si minoritate, dupa care minoritatea protestandu asupra proiectului maioritatiei, a depusu pe més'a academiei unu contraproiectu alu seu. Si acésta desbinare se intemplà la magiari dupace regulele ortegraphice se discuta si studiédia de patrudieci si siese de ani in sinulu academiei si intre toti literatii loru. Recomendamu casulu acesta spre luare in consideratiune aceloru literati romani, carii pretendu cu inpatientia febrile, cá orthografi'a limbei nóstre se fia regulata si unificata intr'una singura generatiune scurta, precumu nu s'a mai intemplatu nici-odata, la nici unu poporu civilisatu.

Annalile academiei s'au inmultitu pana la fasc. II. et III. dein alu 12-lea volumu. Din monumentele limbei magiare se tiparesce alu III lea tomu. Lucrarile preparative pentru unu dictionariu historicu alu limbei magiare s'au terminatu, si acumu incepe redactarea loru. Comissiunea historica continua cu mare diligentia lucrarile sale incepute dein anii trecuti. Mai de curendu s'a publicatu biografi'a principelui Francisc Rákoczy II., cumu si Monumenta Hungariae archeologica Part. II. dein vol. II., éra cu alte publicatiuni archeologice au ajunsu la vol. X. S'au intreprinsu caletorii in interessulu scientieloru mathematice si naturali. S'au facutu studie magnetice in Transilvani'a.

De doi ani incóce academi'a institui una comisiune, alu carei scopu este: editiunea de carti populare eftine, prin formarea unui consortiu de patroni si abonati. Aci academi'a avù consolatiunea cá se védia 1209 pana la 1476 partecipanti, si cá pentru unele carti dein cele tiparite se se céra editiunea a dou'a. Se publica multe monographii historice originali. Cól'a tiparita se vende numai cu 5 cruceri.

Dupa secretariu urmà archeologulu Ioanu Romer, carele dissertà despre multu laudat'a bibliotheca a regelui Mateiu Corvinu, care mai tardiu fusese devastata si inca precumu se credea, prin turci, acumu inse ese la lumina, cà dein acea bibliotheca si dein pretiósele sale manuscripte au inceputu a da si a fura sub junele Ludovicu II. chiaru ungurenii inainte de catastrof'a dela Mohaciu (1526, éra sub turci semena fórte cà acea bibliotheca a fostu crutiata preste asteptare asia, in catu dupa reocuparea Budei sub imperatulu Leopoldu I. austriacii au avutu ce se in-

carce de acolo pe cara si se transpórte la Vien'a dupa datin'a loru, cumu au facutu si in Transilvani'a si pe airea, pentru-cà ei au sciutu se pretiuésca lucrari si monumente ale culturei si civilisatiunei neasemenatu mai bene decatu ungurenii. De altumentrea dn. Romer tiene, cà cifr'a de 50 mii volume dein care s'a disu cà ar fi constatu bibliothec'a regelui Mateiu, ar fi prea fabulósa, si cà densulu o reduce numai la 5 mii, mai alesu candu se scie prea bene, cà in secul. alu 15-lea cartile mai era inca nespusu de scumpe si fórte greu de a le castiga asia, incatu de ex. capitulele canoniciloru pe la care se conservá si actele publice ale tierei in archive, déca avea cate 200 séu 250 de carti, se dicea cà au bibliothece de cele mari, candu in dilele nóstre bibliothece mari se numescu numai acelea ce numera cate 50 mii pana la 250 mii volume, éra cate 4 séu 5 mii cate avuse regele Mateiu, astadi au destui ómeni particulari, inca si pana 10—20 mii. Cu tóte acestea, bibliotec'a lui Mateiu a fostu in acea epoca una dein cele mai mari, mai scumpe si mai rare.

Cu acestea siedenti'a publica se inchise.

Articlii militari.

(Urmare.)

PARTEA I.

Servitiulu guardeloru mari si alu patruleloru.

§ I. *Avant-posturi si guarde-mari in genere.*

Scopulu loru.

Avant-posturi se numescu subimpartirile asiediate in partea despre inamicu, pentru a feri de surprindere trupele ce se afla in repausu, ele cauta se descopere apropierea inamicului catu se póte mai din vreme; ilu oprescu candu se ivesce, atatu timpu pana ce trupele asiediate in tabara, bivuacu séu cantonamentu, s'au pusu in positie de a potea combate; afara de acést'a avant-posturile suntu datóre a aduna sciri despre inamicu, a esplora (a iscodi, a spiona) positiile ce elu ocupa, si a-lu observa.

In servitiulu avant-posturiloru se intrebuintiéza cu preferintia trupe usióre. Infanteri'a pe catu se póte pe terenurile accidentale, taiate prin riuri séu mocirle, séu acoperite cu paduri, déluri si sate, si in timpulu noptii; ér' cavaleri'a, in timpulu dilei pe terenurile siese.

Trupele insarcinate cu serviciulu de avant-posturi pentru o di séu pentru o nópte, séu chiar' si pentru 24 óre, se punu sub ordinile unui comandantu specialu, numitu comandantulu avant-posturiloru.

Comandantulu avant-posturiloru, dupa natur'a terenului ce trebue a padi, imparte avant-posturile in guarde-mari, in pichetu, si opresce corpulu principale alu avant-posturiloru, care trebue se remana intrunitu ocupandu o positie corespundietóre.

Fia-care guarda-mare ocupa o zona de terenu pe care trebue se o padiésca; acestei zone se determina limitele, in care inamiculu trebuesce observatu*).

Pichetele suntu destinate a da ajutoriu guardeloru mari in casu de trebuintia.

Guard'a-mare de infanterie isi asigura positi'a sa prin sentinele inaintate si prin trimiterea de patrule.

Sentinelele inaintate ale guardei-mari suntu indoite (doi ómeni la unu locu), sentinel'a dela arme inse este simpla (unu omu).

Se numesee lantiu séu lini'a sentineleloru unu sîru de sentinele indoite, a uneia séu a mai multoru guarde mari, mai multu séu mai pucinu legate intre ele.

Se numescu posturi de sub-oficeri acelea ce ocupa puncte favorabile inaintea liniei sentineleloru, séu in flancurile ei, ele se instalédia séu cá guarde-mici, séu cá patrule stabile, adeca: care, mantienendu-se in punctele ce ocupa, se padiescu prin sentinele volante (miscatóre).

---

*) Nota. Cea mai potrivita fortia a unei guarde-mari este dela 30—40 ómeni, impartindu-se in chipulu urmatoriu:

3 séu 4 sentinele indoite	18	ómeni	24	ómeni
1 sentinela la arme	3	„	3	„
Pentru patrule	8	„	10	„
Sub-oficieri	2	„	3	„
Cornisti	1	„	1	„
Totalu	32	„	41	„

Guardele mari de o astu-feliu de fortia potu padi o zona de terenu de 1000—1200 pasi.

Franci'a, Austri'a, Itali'a si Belgi'a intrebüintiéza urmatoriulu sistemu:

Lini'a sentineleloru este data de guarde mici séu posturi inaintate, comandate de sub-oficeri, in urm'a loru se afla guardele mari, si in urm'a acestor'a corpulu principale alu avant-posturiloru.

La asediulu siantiuriloru Düppel, in campani'a Austriaciloru si Prusieniloru contra Danediloru, chiar' si Prusienii au intrebuintiatu desu acestu sistemu, mai cu séma nóptea. (Kaiser pagina 45 si 63).

Francesii si Austriacii mai intrebuintiéza inca si unu altu sistemu, adeca sistemulu de asigurare prin mici grupe (Patrule stabile):

La acestu sistemu, paz'a, in locu se se faca prin unu lantiu de sentinele, se face prin unu lantiu de grupe compuse din cate unu sub-oficeru si 4 séu 6 soldati; departate fiindu un'a de alta dela 400—500 pasi.

Fia-care grupa intretiene la 20—30 pasi inaintea sa o sentinela simpla, éra unu omu din grupa patruléza spre grup'a vecina; pe data ce s'au intorsu omulu ce au patrulatu spre esemplu spre grup'a din drépt'a, pléca unu altulu spre grup'a din stang'a, si astu-feliu patrularea urmédia neintreruptu, mai cu séma nóptea, éru candu este timpulu reu, cétia séu unu terenu greu de priveghiatu, chiar' si diu'a.

Sentinel'a simpla dinaintea grupei are a observa aceeasi conduita cá sentinel'a indoita din lantiu, éru grup'a insasi, conduit'a prescrisa pentru grup'a de esaminare.

In urm'a grupeloru se afla gardele mari si in urm'a acestor'a, corpulu principale alu avant-posturiloru:

Grupele se schimba dupa ce au functionatu 4—6 óre, séu celu multu dupa 12 óre.

(Tactic'a celoru trei arme de Waldstaetten Vien'a, 1867 pagin'a 262).

Pentru aperarea sentineleloru mai departate contr'a atacuriloru si hartiuiriloru inamice se forméza (intocmesce) din schimbulu acestei sentinele unu postu sub-oficerescu, care se asiédia in urm'a sentinelei la unu locu corespundietoriu.

Atatu guardele mari catu si posturile sub-oficeresci suntu numerotate dela drépt'a la stang'a, séu se distingu dupa numele siefului ce le comanda, séu in fine pórta numele locului ce ocupa, de esemplu:

Guarda-mare Nr. 2., séu guarda mare a sub-locot. N. N., séu guarda mare din loculu cutare (Podu etc.)

Daca lini'a sentineleloru nu se sprigina pe obstacole mari naturale, cumu: riuri, balti, munti, etc., care nu se potu trece de inamicu, trupele tábaruite, mai cu séma in tiér'a inamica, trebue se se incongiure de tóte partile cu avant-posturi.

Forti'a aproximativa o avant-posturiloru consta din $^1/_4$—$^1/_2$ din efectivulu avant-guardei la inaintare, séu alu arier-guardei la retragere: a se vedea Tabel'a urmatóre:

TABELA

De fortia si departarea aproximativa a avant-posturiloru.

TRUPA	AVANT-POSTURI								
	Partea de trupa ce trebue a detasia	Numerulu si numirea posturiloru ce trebue a furnisa			Departarea la care se afla dela trupa (grosu)			
		Corp. princip. alu avant-posturiloru.	Picheta	Guarde-mari	Corp. princip. alu avant-posturiloru	Pichetele	Guarde-mari	Lini'a sentineleloru
Unu Batalionu*)	1 Com.		1	2—3		1000	2000	2400
Unu Regimentu	2		2	4		1000	2000	2400
O Brigada séu Divisie	1 Bat. **)	1	2—3	4—6	3000	4000	4000	6000

Distantiele aratate mai susu in pasi, nu suntu fixe, ele variadia dupa configuratiunea terenului, timpulu dilei si apropierea inamicului; totu astu-feliu variadia si forti'a trupeloru hotarite pentru avant-posturi.

Pentru grabnica transmitere a raporturiloru, trebue, déca se póte, a atasia guardeloru mari si picheteloru cativa calareti.

Trupele ce nu au corpu principale alu avant-posturiloru, trebue se hotarasca o parte de trupa, care va fi astu-feliu gata, cá in totu momentulu se póta dá grabnicu ajutoriu avant-posturiloru, candu acestea ar' fi atacate.

*) Partile de trupa mai mici decatu unu batalionu se asigurédia dupa mesur'a fortiei loru, prin guarde mari, posturi sub-oficeresci inaintate, séu sentinele indoite.

**) La Divisiune avant-posturile se compunu din cate trele arme, si se potu intrebuintia pana la 2 Batalióne.

§ 2. *Conduit'a ómeniloru din avant-posturi.*

Totu soldatulu din avant-posturi trebue se aiba arm'a si cartusiele in buna stare, se cunósca positi'a trupeloru ce acopere, directi'a din care se astépta inamiculu si a drumuriloru ce duce la cele mai apropiate sub-impartiri ale armatei, se'si dea silinti'a cá se afle si se tiena minte numele sateloru de prin pregiuru, alu déluriloru si ori càrui altu accidentu alu terenului ce are óre-care insemnatate.

Soldatulu trebue se cunósca numele comandantului avant-posturiloru, precumu si alu celoru-lalti comandanti, sub alu caroru ordinu specialu se afla in timpulu servitiului; soldatulu ce face parte dintr'o guarda mare, trebue se cunósca numele siefului ei, loculu unde este asiediata guard'a si cum ea este impartita.

Totu astu-feliu fia-care soldatu, candu guard'a merge la locúlu destinatu, trebue se'si insemnedie directi'a si conformati'a drumuriloru ce ducu la acelu locu, precumu si deosebitele semne ce s'aru afla pe acele drumuri, adeca: poduri, case, indicatóre de drumuri, stalpi chilometrici, etc., pentru cá mai tardiu, candu va fi trimisu cu vre-unu raportu séu alte insarcinari, se fia in stare chiaru prin intunerecu si in celu mai scurtu timpu se ajunga la destinatie.

Soldatulu trebue inca se cunósca loculu séu celu pucinu directi'a, unde suntu asiediate pichetele si guardele mari vecine.

Dupa ce guard'a mare a ajunsu pe terenulu ce are se ocupe, siefulu seu pornesce indata cu o parte din ómeni inainte, pentru a asiedia sentinelele.

In lips'a sa restulu guardei mari sta intrunitu sub arme cam la 400 pasi in urm'a liniei ce trebue ocupata de sentinele, in linistea cea mai mare, fara cá ómenii se vorbésca, avendu cea mai mare bagare de séma la ceea ce s'aru potea intempla pe lini'a sentineleloru, prin surprinderile inamicului, si se fia gat'a de lupta in tótu momentulu.

Dupa asiediarea sentineleloru si dupa intórcerea primeloru patrule trimise se formédia piramide; tóta guard'a séu o parte din ómeni lapada ranitiele (dupa cumu se va regula de comandantulu avant-posturiloru).

Soldatulu trebue se aiba raniti'a la indemana, si nu este permisu nimenui a se departa prea multu de arme, asemenea ordinele siefului de guarda, trebuescu observate cu strictetia.

Comandantulu avant-posturiloru va da in totu-déun'a ordinu, déca impregiurarile permitu séu nu a aprinde focuri.

Ómenii din guardele mari trebue se padiésca liniscea cea mai mare, le este opritu a vorbi tare; candu se audu sgomote neobicinuite séu detunaturi de arme pe lini'a sentineleloru, ómenii se ducu repede la arme si astépta comand'a de *desfaceti piramidele!*

In casu de alarma totu omulu 'si ia arm'a catu se póte de ingraba.

Déca se permite unei parti din ómeni se dórma, atunci partea ce padiesce trebue se fia cu indoita bagare de séma.

Ómenii ce trebue se intre de sentinela, trebue cá catu-va timpu inainte de or'a schimbarii se puna ranitiele, spre a fi gat'a de plecare indata ce s'au datu ordinu.

La guard'a mare armele se asiédia pe schimburi deosebite, éru ale ómeniloru patruleloru se punu deosebitu de ale schimburiloru.

(§ 3 vedi'lu in carte).

§ 4. Dispositii in privinti'a intrarei si esirei prin lini'a sentineleloru.

In genere trebue a se observa urmatóriele dispositiuni.

A. Pentru servitiulu de di.

Sentinelele lasa liberu se intre si se iésa:

1. Pe comandantii directi ai avant-posturiloru (comandantele avant-posturiloru si comandantulu guardei-mari).

2. Pe siefii directi imediati, adeca: pe cei ce 'i cunósce personalu dela comandantele companiei, pana la comandantele generalu supremu.

3. Comendile (patrulele etc.) cunoscute dela guardele-mari, din care face parte, ér' pe toti ceilalti 'i trimite la acea sentinela indoita, in urm'a careia se se afla grup'a séu trup'a de esaminare a guardei-mari; in casu de trebuintia unu omu din sentinela escortédia persón'a séu comendile pana la sentinel'a vecina.

Sentinel'a de dinaintea grupei de esaminare opresce pe cei sositi la distantia de 100 pasi prin strigatulu Stai! si anuntia pe siefulu grupei de esaminare.

Sentinel'a nu permite nimenui a esí prin llnia, decatu dupa ce au fostu anuntiata printr'unu omu dela guard'a-mare; ori-cine se presenta singuru, se trimite inapoi la guard'a-mare.

B. Pentru servitiulu de nópte.

De cum inserédia pana la resaritulu sórelui, orice persóna ce se apropie pe din laintru ori pe din afara, este oprita de sentinela, care ia la mana, prin strigatulu: Stai! cine e! in acestu timpu celalaltu omu ea gatiti!

Déca opritii 'i arata cà suntu militari, sentinel'a striga din nou Unu omu inainte! si candu acesta s'a apropiatu de 10 pasi, sentinel'a striga stai! respunsulu!; déca respunsulu este esactu, sentinel'a da contra-respunsulu si apoi dice: apropiete! dupa ce omulu s'au apropiatu la trei pana la patru pasi, sentinel'a striga Stai! Parola!*)

Pe data ce respunsulu si parol'a au fostu recunoscute de bune, urmédia intocmai cum s'au precisu pentru servitiulu de di, adeca: sentinelele indoite lasa se tréca:

1. Pe comandantulu avant-posturiloru si alu guardei mare.

2. Pe superiorii directiei cunoscuti sentineleloru.

3. Comendile, patrulele, etc., ale guardei mari; tóte celelalte persóne se tramitu la sentinela, in urm'a careia se afla grup'a de esaminare.

Acésta sentinela 'i opresce si insciintiédia pe siefulu grupei de esaminare, cei opriti trebue se astepte la 100 pasi departe de sentinela.

Comandantiloru si superioriloru aratati la Nr. 1 si 2 precumu si comendiloru etc.; dupa ce li s'au cerutu respunsulu si parol'a, sentinel'a le dice: poteti trece!

Patruleloru guardei-mari, din care sentinel'a face parte le striga:

Patrula treci!

Schimburiloru:

Se póte schimba!

Cine nu se opresce nici la a dou'a strigare séu cine da respunsulu si parol'a falsa, va fi privitu cá inamicu si sentinel'a trage focu in elu.

Persónele civile ce voiescu a esi prin lini'a sentineleloru, trebue se aiba permisiunea siefului de guarda si in casu de a obtiené acésta permisiune, siefulu guardei mari trebue se le dea unu omu din guard'a care 'i va insoti pana in lini'a sentineleloru, si va anuntia de permisiunea dobandita, atatu sentinel'a catu si grup'a de esaminare.

Cine nu este insocitu de unu omu din guarda, trebue trimisu inapoi la guard'a-mare.

Persóneloru civile nóptea nu li se va permite intrarea prin lini'a sentineleloru, ci trebuesca trimise inapoi.

(Va urma).

*) Nota. Respunsulu si contra-respunsulu, suntu doue vorbe usioru de pronuntiatu, S. E. respunsulu arm'a, contra-respunsulu arcu; respunsulu tunica, contra-respunsulu téca etc.

Parol'a este numele unui orasiu séu cetati, s. e. Bucuresci, Iassi, Craiova, etc., si serva in timpulu noptiei cá semnu de recunóscere pentru propri'a nóstra armata, ele au valórea numai pentru 24 ore si se comunica in fia-care di.

Aceste vorbe se pronuntia astu-feliu de incetu, in catu se le audia numai cei ce le schimba intre ei.

Kaiser, Pag. 70.

Documente historice din 1848 et 1849.

(Urmare.)

65. In Bibliothec'a Comitis Iosephi Kemény in Gerend habita 13/25 Decemb. a. 1848 reperiuntur manu-scripta,

1) Codex Transumtorum in folio Tomi (desideratur Tom VII.)

2) Repertorium Comitiorum ab a. 1526—1629 et 1630 in 4-to Tomi 2.

Exemplar manu-scriptum Comitiorum R. Hungariae ab 1498 sub Vladislao II. et 1514 celebratorum fasciculus incompactus 1.

4) A Kemény Józef Erdélyi Pecsétyi a Lit. A—Z, in folio Tomi 5.
5) Icones Cava in folio Tomi 3.
6) Transilvania Possessionaria Tomi 15.
n. b. Tom. XV. de Terra Saxonum, Tom. III. de C. Kükülö (desideratur Tomus XIV-tus).
7) Lexicon Rerum Transilvanicarum a Lit. A—Z Tomi 3.
8) Erdély Törtenetei Eredeti Levelekben Tomi 41.
9) Collectio manu scriptorum Juridicorum Tomi 4.
10) Codex Coaevus Articulorum Diaetalium Tranniae a 1578—1683 Tom. 1.
11) Codex Authenticus Georgii I. Rakoczi Art. Diaet 1586—1645 Tomi 1.
12) Miscellanea Diaetalia Tomi 4.
13) Cartophilaceum Trannicum in folio Tomi 13. (desiderantur Tomi 1-us, 2-us et 8-us).
14) Regestra Archivorum in 4-to Tomi 4.
15) Diplomatarium Trannicum Tomi (desideratur Tomus 3-us) 13.
Suplementum ad Diplomatarium Trannicum Tomi 11. (e suplem. desiderantur Tomi 3-us et 4-us).
Apendix ad diplomatarium Trannicum Tomi 20.
16) Adversaria Historica ab a. 1525 et 1610 Tomi 3.
17) Apparatus Epistolaris Tomi 13. (desideratur Tomus 6-us).
18) Collectio maior manuscriptorum Historicorum in 4-to Tomi (desideratur) T. 5 et 6) 16.
19) Collectio manuscriptorum minor Tomi 27.
20) Josephi Benkö Transilvania specialis in folio Tomi 2.

Summa manuscriptorum 215.

NB. In aede inferiori ejusdem curiae reperiuntur in numera manuscripta in Libros nondum digesta. Ibi erat Collectio Antiquitatum, e quibus hodie solum duo Penates tres Urnae maiores, 1. minor. memorabilis Sphinx, et aliquot fragmenta remanserunt.

E celebri numismatica plusquam 4000 numorum antiquissimorum, et rarissimorum, nunc boeti solum recollecti habentur.

Sunt praeterea Libri selecti, et rari 14 Thecis illocati, e quibus connotavi Historicos.

1) Allgemeine Welt-Historie v. M. E. Tézen Tómi 15.
2) „ „ v. Dan. Ernst Wagner Tomi 79.
3) Ferdinandus I. a. 1523—1564 Tomi 9.
4) Allgemeine Encyklopädie Tomi 59.
5) Katona Tomi.
6) Fesler Tomi 10.
7) Gróf Maylath 6.
8) Bethlen Historia Transilvaniae 6.
9) Fejér Codex Diplomaticus integr. etc. etc.

Millia Librorum Antiquorum et Novissimorum.

---

66. Formul'a dupa care au juratu deregatorii comunali, anume in comunele, in care apucasera a devasta, fura si omori secuii cu ocasiunea trecerei loru pe Murasiu in susu catra Reginu si inapoi.

„Eu N. N. me juru in numele unuia Ddieu in Treime a Tatalui si a Fiului, si a S. Duch — cumcà voiu fi credintiosu Imperatului nostru constitutionale Franciscu Iosifu I., cum-cà voiu fi credintiosu catra tóta deregatori'a pe lege si dreptate mie poruncitóre, cum cà in deregatori'a mea nu voiu asupri pe nimenea, nici cu cuventulu nici cu fapt'a, fara deschilinire de natie si religie; cum-cà voiu arata la mai marii mei pe toti facatorii de rele fara partinire de rudenii si prietini, nici voiu lacomi la densii, nici voiu lucra asupra cuiva ceva din mania sau pizma, tóte cate le voiu socoti de folosu, si de lipsa pentru satulu meu si pentru Patria, le voi descoperi mai mariloru mei si din tóte puterile si averea mea voiu ajuta la infiintiarea si statornicirea acelora; si ce voiu cunósce a fi reu, voiu descoperi prepusiloru mei si me voiu sili din tóte puterile; si de va fi lipsa si cu viéti'a a impedeca celea rele; preste totu voiu conlucra cá se se statornicésca libertate, egalitate, pace si fratietate; asia Ddieu se'mi ajute si St'a lui Evangelia; asia se am parte de mantuinti'a sufletului méu!

---

66. a) Exmisulu ad-Latus alu administratiei comitatului Cetatii-de Balta.

Inclitei administratii provisoria a acestui comitatu cu onóre face cunoscutu:

Cum-cà in 8/20 Dec. salasluindu in Santu-Miclosiu, pe 9/21 Dec. dimineti'a am dispusu se se adune satulu; — ci fiindu-cà multimea e dusa la Lageru — asia in 9/21 Dec. s'au sdunatu ca 30 Individi ómeni alesi — si in faci'a parochului unitu de aici Georgiu Fülep si a provisorului curiei Grof Ladislau Bethleniane, Martin Stengel numitu, la intrebare au respunsu cum-cà:

In Bethlen Santu Micleusiu se afla 4 curii si anume: a domniloru I. B. Carolu Bruckenthal (din sus), unde se afla in magazinu ca la 30,000 ferdele de bucate in grauntie si la 3 siuri ca la 40 stoguri.

(Din josu) 2. Gr. Bethlen sen. 3. Gr. Ladislau Bethlen jun. cu cetate. 4. Gr. Ladislau Bethlen sen. (sau asia numit'a partea massa sub tutoratulu B. Kemény Farkas.

Apoi am cercetatu cumcà nu s'au facutu ceva prada la acestea? Si au respunsu, cu bucurie si indestulare — si din partea curiiloru si a satului „cumcà nici decatu nu," si acésta ingrijire se adscrie mai cu sama parochului unitu susu numitu Georgiu Fülep.

Dupa acést'a li s'au datu inainte, cá se puna deregatori la satu, si anume:

Jude, V-Jude, Cassieru, Economu, Divisoru, iata seracitori — si Notariu; apoi se intemeiéza comuni-

tetu a 50 anime 1 membru, fiindu proportia natiuniloru, cu o capetenie oratoru si 2 membrii primari si unu inspectoru alu padureloru

Si fiindcà mai pucini au fostu de facia in satu decatu ar' fi potutu acum se implinésca acésta alegere, asia li s'au pusu terminu pe sambata ce vine.

Apoi satulu au descoperitu „cumcà are o padure de lemne gróse, carea si provisorulu curiei susu numite au intaritu a fi asia.

Deci la rogarea sateniloru s'au renduitu, ca din padurea satului se se vendia lemne in licitatie si banii se se improtocoleze la cassieriu si se se dea in censu.

Si s'au poruncitu cà de ací in colo inca se se pórte bine si se nu faca prevaricatii la numitele curii; apoi s'au poruncitu „se se vestésca prochiamatiunea din 30 Noem. a. c. dela In. G-Comando esita si se se tiie strinsu de ea.

S'au poruncitu se nu impusce in satu mai multu sub globa de 1 fl. m. c., se nu pipe prin satu sau prin curiile sale, sub globa de 1 fl. m. c., sau poruncitu se grigiésca marginile satului si din laintru, sau poruncitu se se ferésca de betii si excessuri, si pe betivi dupa rangulu loru se'i globésca.

S'au denumitu notariu parochulu loculi susu numitu prin aclamatie. Acestuia i s'au datu formulariu pentru culegerea milei pe sam'a celoru arsi si depredati si sau impusu cá se-lu gate in 3 exemplarie.

Asisderea i s'au incredintiatu, cá din preuna cu super-inspectorii curiiloru si cu betranii satului se inventeze bunurile curiiloru si cu aceia din preuna scrise in 3 exemplarie, se le subscrie, si 2 exemplare se le trimitia la administratie, unde 1 remane pro Archivo, éra altulu se espeduesce la In. G-Comando.

Cu acestea comunitatea luandu asupra'si respunderea pentru rendulu celu bunu alu satului, s'au slobozitu.

Totu in Sant-Miclausiu parochulu unitariu de acolo Beniaminu Barabás au aratatu unu documentu inquisitoriu din a. 1771 asupra padurii Eclésiei sale, carea se afla intre hotarele S. Miclausiului si a Capelnei, carea padure precum atunci asia si astadi o pretindu capelnenii pe sam'a satului loru, si au poftitu, ca se facu dispunerea de a opri pe capelneni cá se nu mai prevariceze intr'insa, ci se o póta numita ecclesie folosi, cum pacifice o au posiezutu pana acum.

Inse eu batarc'a aceea inquisitiune in urm'a exmissiei regie s'au seversitu si prin magistrulu protonotariu de atunci Michael Cserei de N. Ajta s'au apertatu totu in anulu numitu; dupa ce am poftitu cá se'mi arate si decretulu hotaritoriu si publicatu, carele dice cà póte ca s'ar' afla in lad'a besericei, ne mai potendu mai multu a petrece in numitulu satu, l'am inviatu la Onor.. Administratiune, poruncindu oprelisce de a mai prevarica capelnenii in numit'a padure.

Totu sub Nrulu 66 alu collectiunei domnului prepositu Stefanu Moldovanu se mai afla convolute de acte, precumu protocolle de investigatiuni, inventarie de averi luate pe la curtile unoru magnati cu scopu de a remané asecurate de predatiuni, liste lungi de ale locuitoriloru spoliati, specificari de vite si alte obiecte rapite de secui, cathalóge de romani omoriti si altele, care tóte in acestea colóne anguste aru coprinde mai toti Nrii din estimpu ai acestei foi; cà-ci de ex. in comun'a Cipau (ung. Csápó) au fostu depredate 98 familii, inpuscati 23 individi, case si dependentie arse de totu 22, arse in parte 5. In comun'a Ludosiu secuii au inpuscatu 37 de romani si au arsu 46 de case. In Ogra spoliara pe 64 economi de vite cornute, oi, cerealie, fenu s. a. In respectabil'a comuna Ernotu (Radnoth) secuii n'au crutiatu nici pe magiari, ci au rapitu totu pe ce au potutu pune manile, cà ci luandu dela locuitori vitele de jugu si punendu-le la cara, au incarcatu pe acestea multime mare de averi; chiaru si post'a locala o spoliara de obiecte in valóre de 398 fl. 55 cr. m. c. precumu se vede din aratarea expeditorului Szép János de dato 27 Novembre 1848. Din toti locuitorii acelei comune au suferitu mai reu 71 de familii, caroru nu le-au remasu nici de mamaliga pe 24 de óre. In comun'a Sieuli'a au adusu la sapa de lemnu pe 95 de familii romanesci, prin focu si devastatiune. Cu aceeasi ocasiune secuii depredara si baseric'a romanésca de acolo, luandu totu ce a fostu de vre-o valóre, au dusu cu ei, si s. cumunecatura, cá se'si bata jocu de ea; nici cartile basericesci nu le au lasatu acolo, ci le-au incarcatu si pe acelea, cá se le nimicésca. Daun'a facuta basericei s'a pretiuitu la 200 fl. m. c. De aici au omoritu pe 5 romani; 28 de case au arsu de totu, 12 in parte. Totu sub acestu Nr. avemu si 2 documente, din care se vede, ce grija mare portá romanii de averile aceloru magnati, carii era cunoscuti de humanitatea loru, cum fusesera de ex. comitii Haller, Jos. Bethlen si alti cati-va, carii au facutu exceptiune cu tractarea crestinésca a bietiloru locuitori.

---

67. Dela Comitetulu natiúnei romane.

Domnule Protopopu, V.-Prefectu si Co-administrator!

S'a priimitu raportulu Dtale ddto 7. Dec. a. c. sub Nr. 53. Comitetulu se grabesce ati respunde:

Pentru comandante militariu la gard'a de acoló se va face aducere aminte unde se cuvine, spre a se tramite unu omu de talentu si de simtimentu.

Spre usiorarea Dtale de greutatea prefecturei ti s'aru tramite bucurosu unu vice-prefectu; dara nu e nici unulu la indemana. Déca Dta ai pe cineva in petto, recomandalu spre intarire.

Banii resultati din oile rebelului Gál Miklos se voru adaoga la colect'a ce se face pentru ajutoriulu nenorocitiloru. Spre acestu scopu ti se mai alatura

unu numeru de apelle spre a le imparti prin satele prefecturei.

Pentru deprinderea la arme a gardei ti se tramitu 50 esemplarie carti de esercitiu. Pretiulu unui esempl. este 5 cr. c. m. Banii adunati se voru tramite incóci spre acoperirea speseloru tipografiei.

Ti se alatura si unu numeru de esemplarie pentru suspensiunaa D. Episcopu Lemeni, pe care asemenea vei ingriji a le publica.

Oficialii comitatului ce s'au alesu se voru intari; comitetulu staruesce pentru acésta.

Atata acumu in graba; alta-data mai multe.

Sabiiu 22. Dec. 1848.

Simeon Barnutiu, presiedinte. — Aronu Florianu, secretariu.

---

68. Dela Comitetulu natiunei romane.

On. Domnule Vice-Prefectu si Co-Administrator!

Din alaturatele aici in originalu doue acte vei intielege ceea ce inaltulu Generalu-Comando demanda pentru acele 19 sate rupte din comitatulu Alba superiore si adaogate la scaunulu Mediasiului, ca nu se silescu a duce la panerile din Mediasiu cuantulu de lemne ce cade pe densele.

Comitetulu comunicandu aceste acte erga remissionem cu Domniata, cu onore te invita ca prin tribunii, vice-tribunii si centurionii care suntu in dispositiunea Domniei-tale se publici fara intardiare ordinatiunea in. Generalu-Comando in susu-numitele 19 sate, indatorandule totu-deodata ca fara zabava se duca lemnele ce suntu datóre la loculu aratatu; cà-ci nu numai nu este scapare pentru densele de a plati acésta datorie, ci déca se voru improtivi séu voru tamanda lucrulu, voru avea a suferi tota asprimea pedepsei ce se cuvine celoru nesupusi.

Sabiiu 22. Dec. 1848.

Simeonu Barnutiu, presiedinte. — Aronu Florianu, secretariu.

---

69. An das romanische Pacifications-Comité hier.

Nach dem Landes-Regulament vom Jahre 1759 ist die Provinz Siebenbürgen verpflichtet, das für die ärarischen Militär-Brotbäckereien jeweilig erforderlich werdende Brennholz beizustellen.

Dem gemäss wurde von dem k. Landes-Ober-Commissariate über eine hierstellige Aufforderung die Verfügung getroffen, womit von den für die Brotbäckerei in Mediasch benöthigt werdenden 120 Klaftern harten Brennholze die Hälfte mit 60 Klaftern denen, dem Mediascher Stuhl neuerdings zugetheilten 19 Ortschaften des ehemaligen Oberalbenser Comitats anrepartirt und an den Mediascher Magistrat zum Gebrauche für das dortige Filial-Verpflegs-Magazin abführen gemacht werden.

Nachdem jedoch laut der abschriftlich mitfolgenden Anzeige des Magazins-Commissärs in Mediasch nur 5 Gemeinden einer bezüglichen Verordnung und dies nur theilweise nachgekommen sind, während die übrigen 14 Ortschaften derselben gar keine Folge gegeben haben, so muss man annehmen, dass die betreffenden Gemeinden, denen es obliegt, von dem Zwecke der fräglichen Holzlieferung nicht vollständig informirt worden sein müssen, weil man voraussetzen muss, dass bei wahrer Anhänglichkeit der romanischen Bevölkerung an die hohe Regierung eine derlei Weigerung zum Nachtheil des Ganzen nicht so leicht eintreten kann.

Es wird sonach das Pacifications-Comité mit Bezug auf den Erlass Z. 4925 vom 15. d. M. aufgefordert, die in der obigen Anlage benannten 14 Ortschaften von dem Zwecke der berührten Holzlieferung zu belehren und denselben die Folgen vorzuhalten, die unmittelbar entstehen müssen, wenn den Anordnungen der legitimen Behörden keine Folge geleistet wird.

Von dem diesfalls Veranlassten erwartet das General-Commando die unverlängte Anzeige, um darnach das weiter Zweckentsprechende verfügen zu können.

Hermannstadt am 16. December 1848. Im Namen des commandirenden Herrn Generals.

Pfersmann,
Fml.

(Va urma).

Nr. prot. S. VIII., 1876.

Procesu verbale.

alu siedintiei estraordinarie a comitetului asociatiunei transilvane, tienuta in 13. Iuniu 1876 in Sibiiu sub presidiulu dlui Iacobu Bolog'a, fiindu de-facia dnii membrii: P. Dunc'a, E. Macellariu, I. Hannea, C. Stezaru, Z. Boiu, Dr. D. Racuciu. Dr. A. Brote si I. Cretiu si cu asistenti'a secretariului Dr. D. P. Barcianu.

Dechiaranduse siedinti'a de deschisa, dlu presiedinte invita pre secretariu a raporta asupr'a aceloru acte, cari au facutu de lipsa tienerea acestei siedintie estraodinarie.

Secretariulu raportéza deci asupra urmatórieloru:

§ 91. Nr. exhib. 170/1876 Dlu Axente Severu, alesu de adunarea generala din a. tr. a despartimentului cerc. VIII. (Alb'a Iuli'a), tienuta la Mihaltiu, de directoru alu despartimentului si intaritu de comitetu prin decisiunea sa din siedinti'a ordinaria din 18. Maiu a. c. § 75. p. 2., renuntia la acestu oficiu, roganduse, cá comitetulu se dispuna o alegere noua la adunarea cea mai deaprópe a despartimentului.

Se propune si comitetulu hotaresce a primi renuntiarea dlui Axente Severu la postulu de directoru alu despartiamentului, si totu-deodata a insarcina pre fostulu domnu directoru I. Tordosianu a porta acestu oficiu pana la adunarea cea mai deaprópe generale

si a porta de grija pentru alegerea de nou a directorului la aceea adunare generale.

§ 92. Nr. exhib., 171/1876. Secretariulu raportéza despre protocolulu adunarei generale constitutive a despartiementului cerc. VII. (Abrudu), tienuta in 20 Aprile a. c. in Campeni si asternutu comitetului in 10 Iuniu a. c. Objectele cuprinse in acestu protocolu, cari au lipsa de aprobare dein partea comitetului suntu urmatóriele:

1) Cererea a se tramite subcomitetului o lista corecta despre toti membrii asociatiunei.

2) Alegerea subcomitetului despartiementului si anume: cá directoru dlu Alesandru Filipu, advocatu in Abrudu, cá secretariu dlu Ioanu Tarnoveanu, de membrii dnii: Basiliu Pap Harsianu, Dionisiu Tobias, Simeonu cav. de Balinth. Ioanu Gallu si Anania Moldovanu, ér' de membrii suplenti pre dnii: Alesandru Danciu, Iosifu Crisianu, Dr. Adalbertu Balinth si Dionisiu Adamovociu.

3) Inscrierea de membrii noi ordinari a dloru Anania Moldovanu, advocatu in Campeni, Iuliu Porutiu, preotu gr. cath. in Campeni, Alexandru Danciu, proprietariu de mine in Buciumu-Cerbu, Ioanu Todescu preotu gr. ort. in Buciumu-Cerbu.

4) Tienerea urmatórei adunari generale in Abrudu.

Cu privire la aceste se propune si comitetulu hotaresce:

ad 1) Se se trimita subcomitetului unu conspectu tiparitu alu membriloru asociatiunei.

ad 2) Apróba si intaresce alegerea persóneloru pomenite in subcomitetu.

ad 3) A se trimite numitiloru dni inscrisi cá membrii ordinari noi, diplomele respective.

ad 4) Apróba tienerea adunarei urmatórie generala a despartiementului in Abrudu.

§ 93. Nr. exhib. 174/1876. Comisiunea delegata din partea adunarei membriloru primari si fundatori pentru edificarea unui convictu in Blasiu, invita pre asociatiune a'si trimite pre unu representante, cá benevolus auditor, la adunarea ce se va tienea din partea numitiloru dni membrii in 4 Iuliu a. c. in Teaca.

Spre scientia.

Verificarea acestui procesu verbalu se incredintiéza dloru membrii, Dunc'a, Macellariu, Hannea.

Datulu c. m. s.

Iacobu Bolog'a mp. Dr. D. P. Barcianu mp.
presiedinte. Secretariu alu II.

S'au cetitu si verificatu, Sibiiu 15 Iuniu 1876.

P. Dunc'a mp. E. Macellariu mp. I. Hannea mp.

Publicarea baniloru incursi

dela siedinti'a din 19 Maiu pana la cea din 9 Iuniu 1876.

I. Prin cassariulu despartiementului cerc. II. Fagarasiu, dela adunarea generala a despartiementului tienuta in a. c. in Reci'a ducala:

Dela Dn. Iónu Romanu, advocatu in Fagarasiu, o obligatiune de imprumutu nationalu, cá a 2-a rata din tacs'a de membru fundatoru in valóre de 100 fl. — Dela comun'a Reci'a ducala cá rat'a 1, 2, 3, 4, 5 din sum'a promisa de 300 fl., 40 fl. — Dn. Georgiu Negrea, sub-jude in Fagarasiu, tacsa de m. ord. pre $187^1/_2$—$187^3/_4$ 15 fl. — Dn. Nicolau Recsey, revisoru districtualu in Fagarasiu, tacsa de m. ord. pre $187^5/_6$ 5 fl. — Dn. Alesandru Micu, vicariu foraneu in Fagarasiu, tacsa de m. ord. pre $187^5/_6$ 5 fl. — Dn. Grigoriu Negrea, controloru municipalu in Fagarasiu, tacsa de m. ordin. pre $187^3/_4$ 5 fl. — Dn. Iónu Florea, assessoru orfanalu in Fagarasiu, tacsa de m. ord. pre $187^3/_4$ si $187^4/_5$ 10 fl. — Dn. Bucuru Negrila, jude cercualu in Fagarasiu tacsa de m. ord. pre $187^2/_3$ 5 fl. — Dn. Samuila Ganea, cancelistu in Fagarasiu, tacsa de m. ord. pre $187^3/_4$ 5 fl. — Dn. Georgiu Poparadu, notariu comunalu in Reci'a ducala tacsa de m. ord. nou pre $187^5/_6$ 5 fl. — Dn. George Trombitasiu, parochu gr. cath. in Reci'a ducala, tacsa de m. ord. nou pre $187^5/_6$ 5 fl. — Dn. Iónu Codru Dragusianu, vice-capitanu in Fagarasiu, tacsa de m. ord. pre $187^5/_6$ fl. — Dn. Iónu Florea, parochu gr. cath. in Iassi, tacsa de m. ord. pre $187^1/_2$ 1 fl. pre $187^2/_3$, $187^3/_4$ 11 fl. — Dela comun'a Savestreni cá m. ajutatoriu 5 fl. — Dela biseric'a gr. cath. din Savestreni cá m. ajutatoriu 5 fl. — Dela scól'a confesionala din Savestreni cá m. ajutatoriu 2 fl. — Dela comun'a Degiani cá m. ajutatoru la olalta 4 fl. — Dela gr. cath. din Reci'a ducala cá m. ajutatoriu 10 fl. — Dela biseric'a gr. cath. din Sasciori cá m. ajutatoriu 2 fl. — Dela comun'a din Sasciori cá m. ajutatoriu 2 fl. — Dela biseric'a gr. cath. din Degiani cá m. ajutatoriu 1 fl. — Dn. Daniilu Sierbanu, notaru cercualu in Voil'a cá m. ajutatoriu 2 fl. — Dn. Georgiu Borzea, cancelistu in Fagarasiu cá m. ajutatoriu 3 fl. — Dn. Iónu Petrisioru, docente in Reci'a ducala, cá m. ajutatoriu 1 fl. — Dn. Georgiu Danila, docente in Reci'a ducala cá m. ajutatoriu 1 fl. — Dn. Nicolau Craciunu, docente in Reci'a ducala, cá m. ajutatoriu 1 fl. — Dn. Georgiu Boeriu, parochu gr. or. in Reci'a telechiana m. ajutatoriu 2 fl. — Dn. Iónu Motoi'a parochu gr. cath. in Sasciori cá m. ajutatoriu 1 fl. — Dn. Georgiu Golianu, comerciantu in Fagarasiu, cá m. ajutatoriu 1 fl. — Dn. Damaschinu Poparadu, cancelistu in Fagarasiu, cá m. ajutatoriu 1 fl. — Dn. Georgiu Gavrila notariu cerc. in Iasi, cá m. ajutatoriu 1 fl. — Dn. Dumitru Petrisioru, curatoru primaru in Reci'a ducala, cá m. ajutatoriu 2 fl. — Dn. P. Neumann, machinistu in Reci'a ducala cá m. ajutatoriu 1 fl. — Dn. Georgiu Bolog'a, carcerariu in Fagarasiu, cá m. ajutatoriu 1 fl. — Dn. Alesandru Bele, cancelistu in Fagarasiu, cá m. ajutatoriu 1 fl. — Dn. Corneliu Aiser, comerciantu in Fagarasiu, cá m. ajutatoriu 1 fl. — Dn. Michaiu Bilibóca economu in Siovestreni, cá m. ajutatoriu 1 fl. — Dn. Iónu Gremoiu, economu in Reci'a ducala, cá m. ajutatoriu 20 cr. — Dn. Daniilu Bentia, primariu in Hurezu, cá m. ajutatoriu 1 fl. — Dn. Iónu Negrea, primariu in Posiort'a, cá m. ajutatoriu 1 fl. — Dn. Mateiu Cuschia gr. or. in Berivoiulu micu cá m. ajutatoriu 1 fl.

II. Pentru fondulu academiei dela aceeasi adunare au incursu:

Dela dn. Alesandru Micu, vicariu foraneu in Fagarasiu 1 fl. — Dn. Iosifu Poparadu, cancelistu in Fagarasiu 1 fl. — Dn. Georgiu Poparadu, notariu cercualu in Reci'a ducala 1 fl. — Dn. Georgiu Trombitasiu parochu gr. cath. in Reci'a ducala 1 fl. — Dn. Zacheiu Zeganu, primariu in Reci'a ducala 1 fl. — Dn. Georgiu Gavrila, notariu cerc. in Iassi 1 fl. — Dn'a Zinc'a Romanu, in Fagarasiu 2 fl. — Dn. Georgiu Aiser, comerciantu in Fagarasiu 1 fl. — Dn. P. Neumann, machinistu in Voil'a 1 fl.

III. Au incursu de adreptulu la comitetu:

Dela dn. Grigoriu Mezei in Cricau, tacsa de m. ord. pre $187^5/_6$ 5 fl — Dn. Visarionu Romanu, directoru de banca in Sibiiu o obligatiune a bancei „Transilvani'a“ din Sibiiu, cá tacsa de m. ord. pre viatia 100 fl.

Sibiiu in 10 Iuniu 1876.

Dela secret. asoc. trans.

Despre burse, séu asia numite stipendie.

Cu finea anului scolasticu tenerimea se retrage in sinulu familiiloru. Multi teneri buni, lipsiti inse de midiulóce materiali, se departa dela scóle plini de ingrijire pentru venitoriulu loru; lipsiti de midiulóce materiali, se temu cà nu voru mai potea continua studiele, déca cumu-va nu li se va intinde ajutoriu din vreuna parte. Din grati'a lui Ddieu si prin neadormit'a ingrigire a betraniloru, tenerimea nóstra atàtu cea dein Transilvani'a, càtu si dein Banatu si Ungari'a propriu disa, cá de ani douedieci incóce are parte de ajutórie fora nici-o asemenare mai multe si mai mari, de catu avusera parentii loru. Pana la rescumpararea nóstra cu scumpu sangele nostru, tenerimea romana dein Transilvani'a se bucurá numai de fundatiunile si stipendiele dela Blasiu, facute séu castigate de catra mitropolitii, calugarii si canonicii de acolo, adeca: de pane pe fia-care di la cate 200 de teneri, intertentiune cu mancare, vestmente, locuintia, si carti pentru cate 50 de clerici; de doue fundatiuni la St. Barbar'a in Vien'a, de patru in convictulu si seminariulu dela Clusiu, si de alte cateva, pe care la momentu nu le potemu enumera. La acestea se adaogea cele doue fundatiuni ale episcopiei Sibiiului pentru cate doi clerici, totu la Sta Barbar'a, ajutóriele particularie pe care le facea episcopulu Vasilie Moga si nemoritoriulu protopopu Iosifu Igianu dela Bistr'a asia, incatu se nu scia stang'a ceea ce facea drépt'a; cate unu stipendiu de optudieci florini m. c., pe care'lu facea càteva familii dein Brasiovu dela 1834 inainte la cate unu teneru juristu, cá se si'lu prepare de advocàtu, care se'i scia apara. Dela anulu 1845 incóce vení fundàtiunea fericitului si excellentului barbatu doctoru in medicina Simionu Romantianu, carele versà pe més'a natiunei mai tóta averea sa castigata cu multe sudori in Moldov'a si o donà ei prin testamentu solemne, legalisatu in Vien'a dupa tóte formele, si totusi combatutu de inemicii perpetui ai existentiei nóstre sub pretestele cele mai miserabili si mai gretióse. In Ungari'a, apoi afara de Aradu, si Oradea sub prea fericitulu episcopu Samuilu Vulcanu, pe airea nu scimu se fia avutu tenerimea nóstra vre-unu ajutoriu, decatu numai sub conditiune de a se serbí, rutheni ori magiarisa. Dupa anulu 1849, amu aratatu la diverse ocasiuni, anume in Gazet'a Transilvaniei, multimea daruriloru aduse la altariulu sacru alu natiunei, nu mai multu in dieci de mii, ci cu milionulu; cà-ci sutele de mii castigate de cei doi mitropoliti ajutati de natiune, alte sute de mii castigate de cele doue regimente cu sangele loru, sumele versate de natiune la fondulu asociatiunei nostre, fondulu I. Iuga dela Brasiovu si fondulu Zsiga dela Oradea, partea de avere remasu dela episcopulu Vasilie alu Oradei mari, dela episcopulu Ioanu alu Gherlei, minunat'a fundatiune de sute de mii a de trei ori fericitului Emanuilu Gosdu, multimea burseloru inpartite de nobil'a si generós'a familia Mocioni si celelalte fundatiuni de ale fericitiloru particulari, barbati si femei din Aradu, Lugosiu si de airea, fondurile reuniuniloru destinate pentru educatiunea si instructiunea sexului femeiescu, precumu si altele mai mici, a caroru enumerare ar costa tempu si ar forma unu cathalogu respectabile, acestea tóte se ridica la vreo doue milióne, déca nu mai multu, destinate in partea cea mai mare pentru ajutorarea tenerimei nóstre studióse.

Dara romanii sunt multi, tenerimea loru numerósa, zelulu de a scapa dein sierbitutea nesciintiei cresce pe fia-care anu in proportiuni atàtu de mari, in càtu natiunea inpilata si spoliata, inpedecata cu multa maiestria in progressele sale pe terrenulu economiei nationale, nu se afla in stare de a sari in ajutoriu la toti tenerii cei buni, lipsiti de midiulóce materiala, pre càtu tempu ea nu este dómna preste destinele sale. De aici apoi se póte esplica inpregiurarea, cà concurrentii la bursele (stipendiele) nationali sunt póte de diece-ori mai multi decàtu este numerulu burseloru. La fia-care diecese avemu seminariu de clerici, la càteva si scóle pedagogice (numite in Franci'a si Romani'a scóle normali), dein tóte fondurile susu atinse se impartu burse numeróse, incependu de susu dela universitati, pàna la tenerii professionisti. Multi particulari avuti ajuta pe nesciute; se facu collecte in tacere, pe care apoi le publica bietii teneri ajutati, spre a'si manifesta gratitudinea loru. Cu tóte acestea, lips'a de mai multe ajutórie este fórte simtita. De aici apoi si din persecutiunile la care mai sunt supusi tenerii pe la unele scóle de alte limbi urmédia, cà multi tocma din cei mai buni (de cei rei si excessivi nu vorbimu) trecu in Romani'a, lasandu'si patri'a si parentii intre sîróie de lacrime ale familiei.

Asia dara lips'a este cu atàtu mai mare, cu càtu statulu sub systhem'a actuale séu nu ne ajuta cu nimicu, séu cà ne pune conditiuni de acelea, pe care toti romanii càti se sciu stima pe sine, trebue se le considere de adeverata insulta ce se arunca in faci'a loru, si se le respinga cu despretiu, apoi intempla-se ori-si ce cu noi.

Asia dara lips'a este mare. Intr'aceea trebue se o spunemu asta-data curatu, cà unii teneri stipendiati dein fondurile natiunei inca au portatu pàna acuma culp'a acestei lipse in càtuva. Avemu adeca cu totii probe authentice la mana, cà multi teneri sustienuti cu burse nationali, pe la scóle si universitati, in seminariuri si scóle pedagogice cu locuintia si viptu, s'au aratatu intr'unu modu séu altulu fórte ingrati càtra binefacatorii loru. Bine se fimu intielesi. Suntemu departe de a pretende cá tenerimea ajutata de natiune, de auctoritati eclesiastice, de particulari, se cada la pamentu in modu servile si se faca la metanii; ceremu inse cu totu dreptulu si in terminii cei mai seriosi, cá se nu dea benefactoriloru cu degetele in ochi; déca nu afla demnu de caracterulu loru a multiami in cuvente conveniente unui teneru bene educatu, celu puçinu se taca, se nu in-

sulte. Mai departe ceremu in numele onórei nationale, cá déca au mancatu 4—5 ani panea natiunei séu a vreunui romanu generosu, dupa ce se vede esitu pe deasupra lipsei si saraciei, se nu tréca in castrele inemiciloru, se nu se faca tradatoriulu natiunei, precumu citiramu despre càtiva dein cei ajutati de càtra famili'a Mocioni si despre vreo doi carii au fostu tienuti cu burse romantiane. In fine credemu cà avemu dreptulu se mai pretendemu, cá déca unii tragu burse dela asociatiunea transilvana, dupace se vedu cu testimoniu séu cu diploma, se nu'si puna frundia 'n budia si se tréca fluierandu in Romani'a, dupa aceea se uite de asociatiunea benefactória, precumu a uitatu de Dulcine'a sa nemtiésca. Portari cá acestea desgusta pe multi romani carii pana acilea era plini de zelu si decisi a face si ei càte una fundatiune nationale; dara candu audu strigandu-li-se: „ce sciti voi prosti si ruginiti, ignoranti intunecati?“ isi perdu tóta voi'a de a mai ajuta, fia si numai cu unu banu frantu. Dara inca déca intempini càte unu teneru lipsitu, totusi in mani cu manusi albe, in pitióre cu papuci de lacu, cerendu ajutoriu cà nu are ce manca, precumu se intemplase in anii trecuti unele casuri in Sibiiu chiaru la mitropolitulu si altulu la dn. consiliariu I. P. in B.-Pestea, éra dupa ce li s'au datu cate 10 fl., ei catraniti cà nu au potutu-scóte mai multu, alergara la „Gur'a Satului“ cu scopu cá se'si bata jocu de aceia carii iau ajutatu.

Intr'aceea morburi dé acestea teneresci se nu ne alteredie intru nimicu, mai alesu cà ele se potu vindeca fora mare greutate. Mai intaiu cà insasi partea tenerimei bine crescuta, adeca maioritatea ei, trebue se stringa in pinteni pe cei scalciati, se'i disciplinedie, se'i induplece la calea buna, séu déca nu se póte, se le intórca dosulu, se'i scótia dein societatea loru cá pe nisce gangrenati. Alu doilea, parentii, betranii, auctoritatile, care inpartu burse si alte ajutórie, se fia cu attentiune mai agera asupra concurentiloru, si anume administratorii fonduriloru se introduca unu regulamentu pentru inpartirea de burse, precumu vedemu cà fù necessitatu a introduce si ministeriulu culteloru in Romani'a, carele s'a saturatu si elu de multe abusuri cate s'au facutu cu bursele*). In Nr. ce urmédia vomu reproduce si noi acelu regulamentu.

Adunarea generale a asociatiunei transilvane,

care se va tienea estempu in Sibiiu, promitte a fi una din cele mai bine cercetate intre cele 15 cate s'au tienutu dela infiintiarea acestui institutu binefacatoriu, pe care avemu se ni'lu conservamu cá lumin'a ochiloru. Ni se spune cà preparativele pe care le facu fratii nostrii dela Sibiiu, si chiaru unele comune rurali din cele mai respectabili, voru fi in totu respectulu demne de frumós'a si scump'a nóstra asociatiune. De altumentrea chiaru si loculu — cetate, comuna numerósa — ajuta multu tienerea de adunari solemne.

*) A se vedá intre altele, Monitoriulu oficiale Nr. 136 dein 20 Iuniu (2 Iuliu) a. c.

Nr. prot. S. IX.
p. 100.

Conchiamare.

In conformitate cu hotarirea adunarei generale a asociatiunei transilvane, tienuta in Reghinulu sasescu in 30. Augustu 1875 sub Nr. prot. XXVI., adunarea generala ordinaria a asociatiunei pentru anulu curentu se conchiama in orasiulu **Sibiiu pe diu'a de 10. Augustu c. n. 1876.**

Toti onor. domni membri ai asociatiunei suntu rogati a luá parte in numeru càtu se póte mai mare la acésta adunare.

Din siedinti'a ordinaria a comitetului asociatiunei transilvane, tienuta la Sibiiu in 3. Iuliu 1876.

Iacobu Bolog'a, presiedinte. Dr. D. P. Barcianu, secretariu.

---

† **Petru Manu,** consiliariu c. r. de finantie in pensiune, decoratu cu crucea pentru merite, membru alu asociatiunei transilvane, unulu din barbatii cei mai fideli ai natiunei, cá si frate-seu Nicolae, fostulu odenióra protopopu, a repausatu in Sibiiu la $^{18}/_{30}$ Iuniu a. c. in anulu alu 74 lea alu vietiei sale, lasandu in doliu pe soci'a sa dómn'a Eufemi'a, demn'a fiica a cuviosului si dreptului barbatu protopopu Piposiu si sora a fratiloru Piposiu, carii inca sunt decórea natiunei.

Sempiterna se fia memori'a lui Petru Manu.

Bibliografia.

Deschidemu prenumeratiune la „Scól'a romana“ pe semestrulu II. 1876, carea va esí cá si pana aici odata in septemana — Vineri'a — in marimea si cu adiustarea sciuta, costandu pentru Austro-Ungari'a 2 fl. 50 cr., ér' pentru Romani'a $7^1/_2$ franci séu lei noi.

Din parte-ne nu vomu crutia nici unu sacrificiu posibilu, pentru cá „Scól'a Romana“ se servésca cu credintia si se represente cu demnitate — scól'a romana.“ Ne-a succesu dejá a castiga spre acestu scopu poteri respectabile in diferite tienuturi ale patriei.

Fora a neglige rubricele cultivate pana aici, ne vomu ocupá in semestrulu II. din nou cu invetiamentulu intuitivu, cu geografi'a si geometri'a; vomu vorbi intr'o serie de articuli despre cladirea si adjustarea scóleloru etc.

Dorindu a ilustra mai multi articuli cu desem-

nuri relative, spre ce inse se ceru spese noue, venimu a roga pre onorabilii nostri prenumeranti, amici, colegi si cunoscuti, cá se nu pregete, in interesulu causei, a recomenda „Scól'a Romana“ in cerculu influintiei loru, anuntiandu totu odata, cá din semestrulu I. mai avemu inca 90 de exemplarie complete.

Dintre articulii publicati in semestrulu expiratu numimu aici urmatorii, ordinandu'i dupa disciplinele singuratice:

Pedagogi'a teoretica si partile ei aucsiliare: Se educamu tenerimea pentru diligentia séu activitate! Cumu se-si atraga invetiatoriulu iubirea scolariloru sei? Se deprindemu pre scolari a iubi curatieni'a! Se deprindemu pre scolari la ordine! Se dedamu pre copii la ascultare! Dedarea copiiloru la linisce. Dedarea scolariloru la atentiune. Antropologi'a pedagogica (dejá 3 articuli). Educatiune — pedagogia, instructiune — didactica. Discusiuni pedagogice (legendariulu si scientiele reale, legendariulu si gramatic'a, manualele didactice, tablitiele de pétra etc.). Metod'a scientieloru fisico-naturale. Recerintiele unui planu de invetiamentu. Despre scalde. *Pedagogi'a practica:* De pe campulu educatiunei practice (8 casuri). *Religiunea:* Religiunea cá obiectu de invetiamentu in scól'a poporala (4 articuli). *Limb'a materna:* Insemnatatea ei pentru cultur'a spirituala, scopulu invetiamentului limbisticu, midiulócele relative séu ramurile invetiamentului limbisticu. Lectiuni din gramatica. Tractarea unoru teme stilistice (3 exemple). Tractarea lui o, ó, l. Tractarea diceriloru. Tractarea unei piese de lectura. Convorbire cu scolarii despre apa etc. *Computulu:* Tractarea numerului *6*, 8, 10. Despre unele avantagia im computulu verbalu. Inca ceva despre practic'a italiana. Portarea invetiatoriului la resolvirea temeloru din computu. Sistemulu metricu si metodulu computului. *Istori'a naturala:* Botanic'a in scól'a poporala. Inca ceva despre botanica (2 articuli). Lectiune introducatória in botanica. Cucosieii ordinari. *Fisic'a:* Fisic'a in scól'a poporala. Termometrulu. Barometrulu. *Istori'a:* Biografii istorice: Romulu si Remu etc. Stefanu celu mare. Tractarea metodica si practica a biografieloru istorice. Dile istorice memorabile (insemnatatea si tractarea loru in scóla). *Geografi'a:* Ceva din astronomia. *Diverse:* Din conferintie invetiatoresci. Deacu catra unu june. Ridicarea statului invetiatorescu. Reflexiuni asupra exameneloru publice. La insemnatatea dileloru. Cumu trebue se fia invetiatoriulu? Elevi de trupa. Institute militaria. Sale de asilu, scóle de asilu, scóle de infanti, gradine de copii. Planu de invetiamentu pentru scólele poporale gr. or. Sententie pedagogice, legi, varietati etc.

Prenumeratiunile binevoiésca a se face de timpuriu, cá se ne scimu orientá cu privire la numerulu exemplarieloru de tiparitu. Prenumeratiunile particulare se efectuiescu mai lesne si mai siguru cu „asignate postale,“ ér' pentru abonamente comune ne luamu voia a alatura o „cóla de prenumeratiune“ cu rogarea, cá onorabilii nostri lectori se binevoiésca a o pune in circulatiune. Domnii colectanti voru primi dela 10 exemplaria unulu rabatu.

Redactiunea „Scólei Romane,“
Sabiiu (Hermannstadt, Nagy-Szeben).

Prin librari'a dlui Ioanu Stein in Clusiu se potu procura si urmatóriele carti:

Kirchsberg Oscaro. Catalogus coleopterorum Transsilvaniae. 8-o m. (35 pag.) 30 cr.

Politic'a conducatoriloru natiunei romane din Transilvani'a in cei din urma cinci ani, scrisa de unu romanu 8-o (19 pag.) 25 cr.

Szöllösy Johan. Nep. Sprachlehre um Ollendorfs Methode mittelst Selbstunterricht in der kürzest möglichen Zeit französisch, deutsh, englisch, italienisch, russisch, spanisch, ungarisch, walachisch und türkisch geläufig sprechen und verstehen zu lernen, mit Gesprächen des gesellschaftlichen Umganges, Redensarten und Vocabulären in allen neun Sprachen. 8-o (XVI. 670 pag.) 3 fl.

Iosifu Popu. Indreptariu pentru lucrarile pregatitóre la introducerea cartiloru funduare in Transsylvani'a, scrisu pentru proprietarii romani. 8-o (52 pag.) 40 cr.

Russu Victoru, professoru. Suspinele Silveloru, poesii si prósa 50 cr.

In tipografi'a Römer & Kamner din Brasiovu se afla de vendiare:

Vocabulariu completu pentru opurile lui Caiu Iuliu Cesare si ale continuatoriloru lui. Prelucratu dupa vocabulariulu lui G. Chr. Crusius si inavutîtu de Dr. Vasilie Glodariu, profes. de limb'a elina si germana la gimnasiulu plenariu romanescu din Brasiovu. 1871. 8⁰ mare, litere garmondu, circa 23 ½ cóle, cu una prefatiune de 29 pagine. Vocabulariulu in sinesi va fi de mare folosu tenerimei ce are de lucru cu respectivii auctori latinesci. Pretiulu unui exemplariu 1 fior. 80 cr. v. a., séu in lei noi 4 si 20 bani.

Din Istori'a regimentului Illea romanescu confiniariu transilvanu se mai afla exemplarie la typographi'a Römer & Kamner in Brasiovu si la librari'a S. Filtsch in Sibiiu. Pretiulu 60 cr. v. a.

Dictionariulu ungurescu-romanescu, compusu de Georgiu Baritiu. Brasiovu 1869, form. 8⁰ mare, 41 cóle, se afla depusu spre vendiare la librariele din Brasiovu, Sibiiu, Clusiu, Lugosiu, Temisiór'a, Aradu, M. Sigetu, cu pretiulu originale ficsu 3 fl. 70 cr. leg. tiépenu cu piele, si 3 fl. 20 cr. v. a. leg. usioru.

Editoriu si provedietoriu: Comitetulu. — Redactoriu G. Baritiu, secretariulu I. alu asociatiunei. — Tipografi'a Römer & Kamner.